

„Soča“ izhaja vsak petek in velj
po pošti prejema ali v Gorici na do-
stavljanje:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri osnanilih in tako tudi pri „po-
lančah“ se plačuje za navadno tristop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

7 „ „ „ 2 „

6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
8 kr. v tobakarnicah na Starom trgu
in v Nanski ulici in v prodajalnici G.
Likarja v Slemenških ulicah št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo uredništvu,
srednina pa oprevaštvu „Soča“, Via
Mereto 12, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
su blagovljani frankujski. — Delavcem
in drugim neupravnim se srednina
sniza, ako se oglase pri oprevaštvu.

Vodilna načela naših nasprotnikov.

V uvodnem članku 32. št. poudarjali in dokazali smo, da so bili v Gorici v narodnostnem oziru vse boljše časi. Takrat niso pri naših današnjih sagrizenih nasprotnikih vsaj tako očitno divjale narodnostne strasti in v javnem življenju nismo poznali med obema deželama narodnostima medsebojnega sovraštva in nestrpnosti.

Danes je pa vse drugače. Minuli so tisti srečni časi! Ako se hoče Slovenec v Gorici le ganiti ter nastopiti v javnosti kot faktor, ki ima v marsičem tudi svojo sodelovalno in svobodno besedo, takoj začne naši goriški nasprotniki velik krič in vik, kakor da jim hočemo Slovenci naskočiti in po silii osovjetiti si lepo „italijansko“ Gorico, katerej hočemo vsiliti neko tujo (!) narodnost ter zatreti življ italijanski. Slovenci smo jim tu v Gorici le gostje, ki uživamo le po njih veliki milosti pravico gostajstva, ne da bi nam pa tudi s tega stališča privoščili in ukazovali nekaj prave gostoljubnosti. V toju proti nam za nekatere „italijanske“ Gorice klišeje na pomoč celo cerkev, policijo in vlado, davi jim po drugi strani ne kažejo ravno prijaznega lica. Od kdaj ta preobrat?

Ta preobrat smemo z mirmo vestijo začenjati s tisto dobro znano stranko goriško, ki se je organizovala pred malo leti na temelju naslednjih štirih vodilnih načel: 1. Zanimati slovenski življ v Gorici in slepiti tako ostali svet, vlasti pa svoje ostale brate v „rešeni“ domovini, da je Gorica čisto italijansko mesto. 2. Širiti italijanski življ iz mesta na deželo ter škodovati tako narodnosti slovenski. 3. Natanko opazovati vsako gibanje doli v rešeni domovini italijanski ter slikati z živimi barvami vse zanimive in nezanimive, dobre in slabe dogodke, tako da jim bode glava in srce kolikor možno vedno in vedno doli in le doli v srečni domovini italijanski. 4. Nasprotno temu pa govoriti kolikor je le možno malo o Avstriji in njeni staroslavni vladarski hiši, kakor sploh o vseh strogo avstrijskih zadevah, da bi se ne prikradla komu morebiti tudi taka čustva v srce, ali pa da bi se čedalje bolj ohlajala. — Kdo da je bil doslej zvest pristav tak idej ter njih javni izvrševalec, tega nam menda ni potreba še posebej poudarjati.

Kako da ta stranka s svojim glasilom točno in

dosledno vrši prvo točko tega jasnega programa, to so imeli naši čitatelji že mnogokrat priložnost spoznavati in tudi v bodoče ne zamudimo nobene prilike, da jim odkrijemo vse spletke, težnje in sredstva, one stranke.

Isto tako dosledno in s unetostjo napenjajo vse svoje moči, da bi zamogli vpešno vršiti tudi drugo točko svojega programa: širiti italijanski življ na slovenskih tleh. Znano je delovanje „Pro patrie“, znano njeno protislovensko rovarstvo v tržaški okolici in celo v naši Podgori; pa znano je tudi protislovensko delovanje tega društva, vlasti od zadnjega občnega zbora v Trstu, kjer se se vršile tako očitne protislovenske demonstracije, da se čudimo veliki potrpežljivosti visoke vlade....

Največ časa, „Corr.“ pa največ prostora, porablja za tretjo točko svojega programa. Tu raspravljajo in opisujejo na dolgo in široko celo take zadeve in brige v bližnjem kraljestvu, kar bi imelo ubogo malo zanimati čitajočo občinstvo na tej strani črnočolnih mejnikov. Z največjo potrato časa, črtila in papirja zanima se „Corr.“ za vsak korak „del Rò, della Regione, del Cispai itd.“ in to vedno na prvem, ali vsaj na najodličnejšem mestu. Nasproti temu pa se le redko, vidno prisiljeno spominja članov habsburške vladarske hiše in „L'Imperatore d'Austria“ se inonajje le takrat, kadar bi bil molk preočitna — tih demonstracija.

Ko je n. pr. šel maja meseca t. l. kralj Umberto v pohode k nemškemu cesarju v Berlin, takrat so bili vsi naši „rudeči“ listi polni izvirnih brzojav in dopisov, ki so s pravim razkošjem opisavali velike slavnosti berlinske. Ko je pa bil pred malo dnevi tam gori v gostih naš prevetli cesar, molčali so trdovratno o tem potovanju, ali pa so se ga spominjali le s hladnimi, suhoparnimi in brezbarvnimi besedami, kakor delajo to oni somišljeniki v kraljestvu, ki ne marajo ne za nemško, še nanj pa za avstrijsko zvezo. Naš „Corr.“ je imel v 97. svoji številki, ko je bil cesar že v Berlinu ter so mu bili lahko na razpologo dolge brzojavke — jedno samo vrstico in podrežniti je moral v to sršenje gnezdo še le tukajšnji „Eco“, da je bilo v 98. št. tudi nekoliko vrstic posvečenih temu potovanju.

V ravno istih št. pa, kjer je naš „Corr.“ silno varčil z besedami in prostorom o potovanju našega

vladarja v Berlin, poročeval je po cele kolone in celo po cele stranice umiselnemu velikemu „patrijotu“ Benedetto Cairoliju. Slavi je s ognjenimi besedami „vroči patrijotizem“ pokojnika, slavi njegovo življ in delovanje, poplaval na dolgo in široko njegove zadnje ure, njegovo smrt, pogrebne svečanosti in vse one velike žalosti in čustva, ki so navdajale celo Italijo s njenim kraljem vred. Ravno iste dni je umrl tudi eden prvih naših vojskovodij, slavnih fcm. baron Filipovič, no „Corr.“ se je spomnil tega žalostnega dogodka — s dvema vrsticama. — Na tak način vsbuja „Corr.“ pri svojih čitateljih simpatije, občudovanje in malone celo oboževanje mož, ki so bili naše Avstrije najstratnejši sovražniki, med tem ko s molkom prikriva avstrijske blesteče zveze.

Benedetto Cairoli je bil namreč od svoje prve zaveze do zadnje ure sovražnik Avstrije in velik nasprotnik svoje države nato. Zakaj? — to ni težko pogoditi. Za pred 40. leti je bil vrodkrven Garibaldivinec v rdeči rjavi — proti Avstriji. Bil je eden izmed prvakov tiste revolucijske čete, ki je naskočila Palermo, kjer je bil tudi ranjen. Bojeval se je l. 1859., 1860., 1866. in 1867. proti Avstriji in papežu. L. 1862. je pa bil načelnik tiste skrivne družbe, ki je nameravala ujeti mladega vladarja Frana Josipa, ki je takrat potoval v Italijo. Za podanike italijanskega kraljstva je ulegel biti to slaven mož, no na tej strani črnočolnih mejnikov nimamo nikakega uspeha, da bi pretekali za njim potoke solza in da veled žalosti zaradi njegove zube pozabimo na naše najvršnejše domače dogodke.

Tako so torej ti naši „patrijoti“ prepevali slavo možu, ki ni imel do Avstrije nikake simpatije ter nivo imeli nobene sozalne besede za pokojnega fcm. barona Filipoviča, ki se je bojeval za njo, za njo živel in umrl s vročim srcem za njo in njeje vladajoče hiše!

Tako točno in dosledno vrši „Corr.“ in njegova stranka svoj program in reči moramo, da ta gospoda koraka dosledno po isti poti za tistim ciljem, ki bo do nekdaj neke prousovoval več skrivni in težav, kakor le neupomenljive „otročarje“ povamičnih „vročokrvnih fanatikov. Bekli smo!

LISTEK.

Cuore — Srcé.

Italijanski pisatelj Edmondo De Amicis.

(Ocena s političnega stališča in z ozirom na naše odnose.)

Ni je menda knjige, pisane v italijanskem jeziku — vsaj iz novejšega časa ne — ki bi bila v našem jeziku toliko ocenjena in katere bi bila vzbudivila v nas Slovenceh toliko pozornosti, kakor ravno v naslovu tega spisa imenovana knjiga. To častno izjemo od naše strani knjiga pa tudi zasluži, bodisi po svojem smotru, bodisi po svoji leposlovnej in vzgojni veljavi, kakor tudi po svoji zares veliki razširjenosti med Italijani v „bližnjem kraljestvu“ in žal — tudi v naši Avstriji. Prvi je pisal o njej in nas na njo opozoril prof. Stritar v „Ljubljanskem Zvonu“ l. 1887. — z leposlovnega stališča, drugi jo je ocenil nek goriški učitelj v „Učiteljskem Tovarstvu“ istega leta — z vzgojnega stališča in tretji se je lani oglašil o njej dr. Mahnič v svojem „Rimskem Katoliku“ — z verskega stališča. Vidi se torej, da je knjiga se slov. strani dobro proučevana in zato bi bilo pač odveč vzeti jo v otero četrti, ako bi nas posebni odnosi k temu ne silili.

Dandanašnji se omikano in polzomikano človeštvo možkega spola ne peča z nobeno drugo zadevo v toliko meri nego s politiko, še tudi pravijo,

da je politika nevhvaležen posel. Vsak umotvor, vsako dejanje se postavi najprej pod politični drobnogled. Posebno pa se to godi ob državnih in narodnih mejah, kjer se piči odlomki jedne narodnosti podložni državi drugo narodnosti, kakor je to opaziti pri naših Lahih, katerih „liberalna“ stranka od najvišjega do atojanstvenika s „prelivajočo se hrejo“ do najnižjega pretepca mirnih slovenskih meščanov, rada golši in pišari o laškem kraljestvu, laški „kulturi“, laškem kralju, laški „patriji“, a se izogiblje imenovati svojo avstrijsko domovino kakor hudob kriča. V takih odnashih je pogosta raba političnega drobnogleda opravičena in priporočljiva. Politični listi, dohajajoči k nam iz „bližnjega kraljstva“ morajo prestopati ostri (P) nož naše avstrijske cenzure in ako kateri preveč sanjari, zaprde se mu duri. Ne godi se pa tako z drugimi spisi in knjigami, kar je pri naših sedanjih razmerah jako obžalovati. Ne vem, kako bi se godilo marsikateri knjigi iz neke knjižnice. „Corriere“ mi poroča, da sumničim, a jaz um odgovorim, da terja to naša politična pozornost, katero nam vailjuje skrb za našo narodnost in našo avstrijsko državo. In da ni ta skrb tako neopravičena, dokazati ima ravno ta politična ocena knjige „Cuore“, katero je „Corriere“ tolikokrat in tako toplo priporočal avstrijske mladini italijanske narodnosti. Iz tega uvoda je lahko uginiti, da ne more biti ocena s političnega stališča knjigi ugodna, kakor ni bila Mahničeva z verskega motrišča. Kar hvalita beletrist in pedagog, ne more vselej hvaliti politik. Politčno mišljenje De Amicisa je nasprotno našemu avstrijskemu, in s tem je rečeno vse. Pa da se čitati bralec tem pi-

sateljem bolje seznanijo, naj jim podam tu kratek njegov životopis, kakor sem ga čital v „Učit. Tovarstvu“. Edmondo de Amicis je porojen v mestecu Oneglia v Liguriji 21. okt. 1846. Dvorniki gimnazij v Cuneji (Cuneo) stopi v vojaško šolo v Modeni. Iz te šole izide kot lajtenant. L. 1866 se udeleži bitke pri Custozi. Leta potem prevzame uredništvo vojaškega lista „L'Italia militare“ v Firenci. Ko so Italijani zveli Rim, popusti vojaško službo. Od tedaj deluje le na slovesnem polju italijanskega ter živi oženjen v Turinu. Prepotoval je južno Evropo in severno Afriko. Bil je tudi v Ameriki. Potovanja je popisal v potpisih. Razen teh je spisal še okolu 14 vodil del. Posebno slavo si je pridobil kot vojaški pisatelj. Naj dedam se, kar piše o njem dr. Mahnič. „De Amicis je izmed mlajših italijanskih pisateljev. Kakor pravi De Gubernatis v svojem „Dizionario“, je De Amicis avtoru naroda zelo priljubljen: „e il più popolare forse e il più accettato fra i nostri contemporanei“. Da ga ne bomo mi sami sodili, naj govori Gaetano Zocchi, spreten kritikar in posnetelj najnovejšega slovesja laškega: „De Amicis se imk pristevati tistim mnogim balenom, ki so naplinali od oligarhije, dandanes v Italiji gospodujejo, katerim je namen dokazati, da pred letom 1859 in 1860 (ko se je začela Italija pod višim ložnim vodstvom edinstva ter cerkev in papeža preganjati) med Italijani ni bilo niti znanosti, niti omike, niti slovesja, ne umetnosti, ne slave, ne prave velikosti, kakor se ni bila Italija ena in neodvisna, pod železnimi batami francoskimi.“

(Dolje pride).

Dopisi.

V Gorici, na dan objavljenega sv. Janeza Krstnika. — (Male ali deške semenišče) v Gorici praznuje letos tridesetletnico svojega obstoja, kajti odprlo se je pred tridesetimi leti v hiši g. Baderja v Semenških ulicah, ki pa takrat ni bila na zunaj tako ozaljšana, kakor dandanes. Prvi vodja tega zavoda je bil mnogozaslужni, tihi, pohleven in poštenovni častiti oče Teofil Respet, zdaj na Kostanjevici pri Gorici. Iz imenovanja hiše preselila se je malo semenišče na Cingrof v grad grofov Ceronskih, ki takrat niso rabili onih prostorov na se. Uže na Cingrofu poskušalo je številu gojencev na 48 do 50 in kanala se je potreba novega poslopja, popolno primernega svojemu namenu. Pokojnemu knezu nadškofu Gollmayr-ju bilo je deška semenišče kakor punčica v očesu, na katero je vedno skrbel; zato je leta 1869, po nasvetu svojih dvornikov kupil sedanji prostor in zgradil, oziroma popravil sedanje poslopje. V novo zidališče došel je za vodja monsignor Jožef Marušič, ki še dan danes sprtano in umno in poln občutke ljubezni vodi izročeno mu družino; od leta 1875 pa prefektuje z njim kritik dr. Mahnič. Pa tudi nova zgradba ne zadostuje vsem potrebam glodé številu gojencev in dala je večkrat povod opombam v zdravstvenem ožru. To zadevo protistoval je tudi sedaj vladajoči vrhovni knez in nadškof Zorn, ki tekmaje s svojim prednikom v ljubezni do učeca se mladih, ter odločil se za korenito odpravo vseh pomankljivosti s tem, da se iz sedanjega deškega gojišča napravi zavod, ki bi ob sebi dajal telesno in duševno hrano, ki bi namreč imel tudi šole in bi ne bil v svari s javno gimnazijo. Sedanje osebne in materialne okoliščine pa ne dopuščajo, da bi se to na mah zgodilo; zato je hotel prevzvišeni knez in nadškof vsaj največji potrebi glodé številu gojencev in glodé zdravstvenih pogojev začasno s tem v okom priti, da je dal zidati na sedanje poslopje z enim nadstropjem še drugo nadstropje, katero bo sposobno sprejeti mnogo dijakov in ki bo popolno zdravo, ker popolno suho, zidano iz same opeke. Delo se je pričelo še le v sredi avgusta in napreduje tako čvrsto, da predno dojdejo dijaki, bo na zunaj že dovršeno in pokrito in da ostanajo le še notranja dela, ki se pod streho lahko vršijo vsak čas. Veščaki računijo, da namesto sedanjih 48 gojencev se jih bo pozneje lahko sprejemalo po 64, ko bodo novi prostori za rabo. Gotovo je to lep napredek v odgoji naše mladine, iz katere nam prihajajo duhovniki in drugi mošje, ter čestitamo prevzvišenemu knezu in nadškofu na odločnosti in podjetnosti v tej prevažni točki cerkvenega in javnega življenja. Iz deškega semenišča došel nam je marikateri mož, ki je v čast cerkvi, državi, narodu, znanosti ali javni službi; naj bi nov krak, ki se je storil za semenišče, pomnožil in požahnil moko, katero dobivamo iz njega.

Rifenberg, dne 25. avgusta. — (Izv. dopis.) Danes se je vršil volilni shod, katerega je bil napovedal naš dr. in dež. poslanec dr. Jos. Tonkli, o katerem poročam „Sodi“ to le poročilo. Ob 3. popoldne so se zbrali volilci ajdovskega, goriškega in kopenskega sodniškega okraja v prostorni dvorani g. Janeza Lična. Bilo je navzočih okoli 250 odličnih volilcev vseh stanov. Med njimi je bilo nekaj duhovnikov, od katerih naj navedem g. župnike iz Dornberga, Renč, Šmarje, Komna, Škrbine, Dornberga, Gabrije i. t. d., iz Rifenberga udeležilo se je še shoda celo starostništvo izvenaj g. župana, kateri je bil zadržan po boleznih.

LISTEK.

Poplačan širokoustnež.

(Češki epikal Fr. Ekert.)

Nekoga dne izgnila je tričlena nemška rodbina z nedokončanim romanom vred. Govorilo se je, da je odpotovala za dalje časa nekam na Koroško. Po obedu sedeli smo na vrtu gledajoč mirno jezero, pol čegar gladini se je širil glas „zvonca želj“ iz stolpe romarske cerkve na otočecu. V tem sta zaropotala dva voza in pred našo gostilno stopili so z njiju kmetje, starci, možje, žene, devojke in nekoliko otrok. Bili so slovenski romarji od daleč, celó iz Štirije, od Celja. Prihajali so se obiskat romarsko cerkev Matero Božjo na jezeru Blejskem.

Z raskojem počivale so naše oči na postavnih ljudéh. Povabili smo jih, da prisedejo k nam in se po dolgi poti odpočijejo in okrepčajo. Gospé iz naše družbe skrbelo so za žene in otroke, dajaje jim kave in peciva, mi možiki pa zbrali smo se okoli krasnega kmeta devetdesetnika, občudujoč njegovo postavo in poslušaje odgovore, katere je dajal našim vprašanjem. Izvedeli smo, da slovensko ljudstvo napravi vsako leto obhod po vseh romarskih krajih v zemljah svojega jezika. Tak obhod traja včasih tudi nekaj tednov. Zato najemajo si romarji vozov. Naši

Na predlog g. Janeza Lična bil je ljubljen so-glasno za predsednika č. g. Kramer, župnik iz Dornberga.

Državi in dež. poslanec gosp. dr. Tonkli prosi za besedo in poroča, kakor sledi: (glej prilogo.) Poročilo se volilci na več mestih odobravali, in kadar je bilo končano, so ga z živokliki odobrili.

Predsednik vpraša, ali želj kdo besede za ugovore, opazke ali interpelacije; ko se ni nobeden volilec oglasil, dobi besedo gosp. Janez Ličn in pravi: Ker ni nobenega ugovora o poročilu g. poslanca, menim, da izražam mnenje vseh navzočih volilcev, da izrekam, da vsi odobravamo postopanje g. poslanca, in da je on s poslanstvom sprjeto dolžnosti vestno spoštoval, ter da nam tudi v prihodnje naše zaupanje.

Na to predlaga g. predsednik, naj vsi volilci v dokaz hvalečnosti in zaupanja v g. poslanca vjemu zaupajejo „živio!“ — Na to zadoni trikratni živio! poslancu. Sedaj se oglasil g. posestnik Turk iz Gabrije in izroči poslancu občirno spomenico podpisano od županij Gabrije, Šmarje in Štanjel in pa od posestnikov Rifenberških in drugih, v kateri prosijo, da bi podpiral cesto po braniški dolini in ipreskrbi za njo in zoper pretečo bedo cele doline valed strupene rose, ki je pokončala ves vsaki pridelek, iz državnega zaloga in od dež. zhora pomoč.

Poslanec prebere celo spomenico in obljubi željam po svoji moči ustreči.

K koncu pozove, g. poslanec volilce, naj se spominja tudi Njegovega Velikanstva presvitelega cesarja s tem, da zakličejo trikratni „živio“. Na to zadoni gromoviti in navdušeni trikratni „živio“ presvitemu cesarju, in vsi navzoči odpojejo steje in navdušeno cesarsko pesem: Bog ohrani. Potem izroči g. predsednik, da je shod sklenjen.

Volilci so se razšli po sobah gostilne g. Lična, in so bili veseli in židane volje pri izvršni kapljici božji kraškega terana. Stedile so mnoge napitnice na poslanca in druge; med tem so pa pevo krasne slovenske pesmi prepevali.

Ob 7. zvečer se je g. poslanec poslovil od volilcev in odpeljal v Vertoviu; g. volilci pa se mu zaupili pri odhodu še enkrat: živio!

Na Vrhniki, 26. avgusta 1889. — Krasen dan imeli smo včeraj v naši čitalnici, v kateri so priredili dijaki, bivaajoči na počitnicah, veselico v korist podpornemu društvu visokošolcev na Dunaju. Obširni prostori bili so prepolni izbranega občinstva in vspored se je vršil v okinčanih prostorih takó natančno in ljubko, da je srce veselja igralo vsakteremu, ki je sprejemljiv za človeške čute. Toliko prekrasni nagovor, kolikor izborne pevske in godbene produkcije so nas ogreli in navdušili ter uneli v nas ogenj, ki blagodejno in oživljajoč plapolal v naših srcih. Burka „Gluh mora biti“ vzbudila je toliko smeha in dobre volje, da je bilo vredno uže radi nje udeležiti se te na vsako stran dovršene veselice. Po končanem vsporedu bila je prosta zabava, ki je združila v prijeto družbo ožje domačine in drage goste od blizu in z daleka.

Vse je bilo lepo; samo ena reč nam je grenila večer, ko smo se na njo spomnili. Poizvedeli smo bili, da ljubljene slovenske mladine, kateremu bje srce vsakega slovenskega dijaka in vsakega rodoljuba, ki si ni dal omračiti uma po črni zavisti obrekovalcev, biva v naši bližini, pri g. notarju Gruntarju v Logatcu. Kakor blisk raznesla se je ta novica med dijaki in meščani in brzo je bil sklep storjen, da Vrhniki hoče pokazati svojo narodno zavest in svojo neodvisnost od obrekovalcev in sramotilcev ter pri-

romarji namerjali so se s Blede peljati še na daljše Višarje in čez Koroško vrniti se domov.

Mej tem prišli so brodniki. Romarji sedli so, zahvalivši nas na prijateljski uslugi in gostoljubji, na brod, odrinili od brega in pluli k otočni cerkvi. Zvonec želj klical jim je pozdrav. Romarji zapeli so lepo, pobožno pesem. Zadovoljno gledali smo za njimi, želeč jim vsega dobrega.

„Res, zlato ljudstvo je to!“ vzkliknila je čez mizo gospá, Nemka. „Srečna zemlja, srečen narod, ki se ponasa s takim zdravim, nezlobnim, poštenim in pobožnim ljudstvom, kakor je narod slovenski.“

Temu izreku priglasili so vsi razven bivšega poročnika. Zdaj se ni mogel premagati.

„Ali to ubogo ljudstvo bi se vendar enkrat moralo omikati. Koncem devetnajstega stoletja! Res, gróžno je! Kaj takega dogaja se le tu, v tem zakotju!“ deklamoval je Dunajčan s sladkim narežjem svojim, avskajoč cigareto.

„Oho!“ kliče vsa naša družba.

Prosim, cenjena družba, nadaljuje Dunajčan, „račite mi dovoliti, da izgovorim. Zadajič bil sem na otroku. Videl sem tam, kako se ljudje klečé plasijo po tlaku okoli altarja in kako neposled poljubljajo kameniti tlak. Strašen znak zabitosti je to. Tega vendar ni mej nemškimi ljudstvom!“

To bilo je prevedč. Trpeti tu na zemlji slovenski tako sovražno ljudstvo!

praviti slovesen vzprijem slovenskemu pesniku Simonu Gregorčiču. Sklenjeno je bilo, poskusiti vse, da bi pesnik došel s svojim prijateljem na Vrhniko, da bi mu tam priredili spodobno čast. Namenjen je bil banket v čast obrekovalnemu pesniku in petnajet kočij z odličnimi meščani je imelo iti pesniku do pol poti nasproti. Ali žal, da svoje srčne želje nismo mogli izvršiti. Ko je došla trojica naših mladeničev s priporočilom občinskega načelnika včeraj zajutra k g. notarju v Logatcu, izvedela je, da je pesnik, kateremu se je pripravljala prav srčna slavičev, odšel prejšnji dan v svojo domačijo, na Gradišče pri Gorici. Žal nam je bilo, da nismo mogli izraziti svojega spoštovanja in svoje ljubezni do divnega pesnika na svojem domu in na viden način; a ta neizgovila je še pomnožila v naših srcih ljubezen do pesnika, čegar pesni so nam nenahljiv vir najzlahtnejših čutov in najkvasnejših prizorov. Bog ga živi še mnoga leta in opasej ga z jeklenim pasom proti puščam in lažem njegovih zavidnih obrekovalcev.

Politični razgled.

Cesar se je odpeljal 28. t. m. v Kuestrin s posebnim vlakom k trdnjanskim vojaškim vajam. — Za kornega poveljnika v Pragi bo na mesto pokojnega Filipovića najbrže imenovan nadvojvoda Friderik.

Dunajski antisemitje so se ločili v dve stranki. Od pruskih Schönererjancev so se ločili avstrijski protisemitje. Za nas Slované gojé oboji jednake simpatije.

Deželni zbori se ne odpró pred 15. oktobrom. Najvažnejša bodeta gotovo deželna zbora češki in istrski.

Z imenovanjem deželnega glavarja in njegovega namestnika v Istri se odlašá od tedna do tedna. Kedar se jed dolgo časa kuha, ni dobra. To skušnjo lahko potrdimo zlasti mi primorski Slovani. — Ravno taka je z imenovanjem cesarskega namestnika v Trstu. Videti je, da se vlada le še ne more ločiti od dosedanjega toli prikljubljenega jej sistema, da mirno gleda, kakó „le nekatero osebo“ delajo senco „najzvestejšemu mestu“, pa se tem osebam vendar večinoma ne zakrivi las na glavi. — V irredentovskem časopisu je nastal nek jako miren in pohleven intermezzo, kajti od imenovanja bodočega ces. namestnika je dosti zavisna bodočnost te stranke.

Kossuthova slavnost se je začela s službo božjo pri frančiškanih, kar kaže v slabi luči tamošnje odnošaje. Sicer je pa tudi dobro znano velikomadžarsko mišljenje mnogih madžarskih viših cerkvenih dostojanstvenikov. Spreveda po mestu se je udeležilo okoli 600 oseb, takó poročajo po svetu Madžarji sami, če bi jim smeli verjeti. Če je šlo k „velikemu“ Kossuthu v Turin do 800 protidinastičnih Velikomadžarjev, kako je bilo zanimanje še le v domovini? Sicer pa cela ta slavnost kaže v silno slabi luči odnošaje na Ogerskem. Koliko časa bodo imeli Madžarji prvo besedo v Avstriji?!

„In kdo naj omika to ljudstvo, kličé tujcu nekdo izmed nas. Morebiti nemška kultura? Glejte, dragi gospod, oni gost z Bramborskega, ki je danes zjutraj odpeljal se od tod, je gotovo zastopnik in nositelj nemške emike, saj je nemšk filozof, romanopisec, godbenik in dramski pisatelj. In s čim se bavi ta izvrstni mož? Sami dobro veste, da poljublja gobec svojega psa in dá njegova predraga nemška žena dela isto —“

Salva smehu in ploskanje.

„Torej dragi gospod,“ gre nad Dunajčana naš Čeh z neizprosno logiko, „mielite li, da je celó s stanovnišča nemške filozofije paaji gobec uzornejši in poljubovanje boljše, nego mramorov tlak stare romarske cerkve?“

Družba naša bila je, kakor bi jo bil elektrizoval. „Bravo! Dobro! Izbornó!“ zvenelo je v petih jeziki. Neka laška dama bila je tako razburjena od smeha, da je letala po vrtu in mahala z rutico, kakor dete. Gospodje bi si lahko roke razploskali. —

Bivši gospod poročnik se ni več prikazal v našo družbo. Za tričleno severonemško družbo pa gleda morda krémar še danes. Plavalasi romanopisec pozabil je poravnati z njim račun. Morda čaka, da bo končan roman, za katerega je studoval značaje iz ljudstva na blejskem gradu.

— i. —

(Koniec.)

Priloga k 35. št. „Soče.“

Poročilo drž. in dež. poslanca dr. Jos. Tonklja na volilnem shodu v Rifenbergu 25. t. m.

Častiti gospodje volilci!

Pocastil sem se povabiti Vas k današnjemu shodu, da Vam poročam o svojem delovanju v državnem in deželnem zboru kot svojim volilec, kateri ste me že dvakrat izvolili za poslanca v državni in deželni zbor, in nekateri od Vas ste me tudi letos volili za poslanca v deželni zbor goriški.

Čutim najprej dolžnost izreči Vam svojo najtoplejšo zahvalo za čast in zaupanje, kakor mi opočitovano.

Moje načelo je bilo delati in truditi se po svoji moči za duševni in gmojni blagor svojih volilcev, celega naroda slovenskega naše kronovine in vsi Slovenci sploh.

Ako ste časopise čitali, znano Vam je moje delovanje že iz sporočil, ki so se javila v raznih listih; ni mi torej treba poročati Vam vsak čisto posebej in zato bom poročal le v glavnih potezih.

Kar se tiče ravnopravnosti slovenskega jezika, delal sem na to, da se izpolnjuje in izvršuje §. 19 ustanovnega zakona, kateri priznava enakopravnost vseh narodnosti obširne Avstrije v uradih, v šolah in v javnem življenju sploh. Govoril sem v dosego tega smotra v odsekih in v celi zbornici državnega zbora, stavlil interpelacije in predloge, ki so bili sprejeti v celi zbornici. Naj naglašam le dva govora v preteklem zasedanju državnega zbora glede uvedanja slovenskih paralel na c. k. gimnaziji v Gorici in drugih slovenskih deželah in pa glede poslovanja uradnikov pri sodnih.

S tem pa moje delovanje ni bilo še končano, ampak trudil sem se tudi v zvezi z drugimi slovenskimi poslanci po privatni poti, da bi enakopravnost dosegli, in ta trud je imel tudi nekoliko vpeha, ker našel minister je dal trdno obljubo vpricho gosp. ministra predsednika samega, da bo vpeljal začetkom šolskega leta 1890-91 na goriški c. k. gimnaziji slovenske paralele na štirih nižjih razredih.

Vsepeh mojega truda samega je bil pa, da je gosp. minister pravosodja izdal posebno naredbo, valed katere se imajo slovenske vloge za zemljiške knjige v slovenskem jeziku reševati in v tem jeziku tudi v zemljiške knjige vpisavati.

Ker je izvršitev postav in ministrskih naredeb odvisno od dobrohotnosti dotičnih uradnikov, prizadeval sem se vsepešno za to, da so se nastavljali uradniki slovenskega jezika zmožni in pa v prvi vrsti sposobljivi uradniki slovenskega roda; in v resnici vidite sedaj, da zasedajo vsi slovenski sposobljivi uradniki častna in uplivna mesta v raznih oddelkih državne uprave; da so Slovenci celo predsedniki deželnih in okrožnih sodnij, da eden celo predsednik nadodniji.

Zalibog da imamo posebno na Primorskem še premalo izobolanih slovenskih uradnikov; skrbite s tem, da pošiljate svoje sinove v latinske šole, da se bodo sposobili za razne uradniške posle in moja skrb bo, da dobijo svoji sposobnosti primerne državne službe.

Kar se tiče prospeha na gmojnem polju, spoznal sem veliko potrebno dobrih cest in pa poštinih uradov; zatagadel sem se trudil, da bi se državne ceste vravnale, okrajne ceste pa podpisale iz državne denarnice. Koliko se je doseglo v tem obziru, pričujoče velike svote denarja, ki so se izdale za zračenje državne ceste ob Soči in pa podpore, ki so bile podeljene cestnemu odboru Tolminskemu in Cerkljanskemu.

Res, da mi opazite, da niso te svote Ajdovskemu okraju nič koristile; ali to prvič ni povsem resnično, ker z zboljšanjem ceste ob Soči, ob Idriji in Bači se je promet zboljšal in vozniki so iz daljnih gorskih krajev dohajali k Vam na Vipavsko in kupovali in odpeljavali našega dobrega vina. V drugič je pa pomisliti treba, da so naše ceste v primeri s onimi v goratih krajih v jako dobrem stanu, med tem ko v gorah pred nekaterimi leti sploh razne državne ceste ob Soči cest ni bilo. Kjer je bila toraj največja potreba, tam sem moral tudi pred vsem za dosego pomoči in denarja podpor skrbeti.

V mojem obširnem govoru o cestah v letošnjem zasedanju državnega zbora sem pa poudarjal tudi potrebo, da se zravni državna cesta od Gorice do Ajdovščine, in upam, da prihodnje leto bo mogoče kako svoto tudi za te ceste doseči, in to tem bolj, ker je začetek že storjen s tem, da ja visoka vlada na moje opetovano priporočilo in dreganja dovolila svoto gl. 8000 za preloženje strmega in nevarnega klanca v Ajševici. Da se ta klanec ni bolje zravnil, to jas sam obžalujem in sem tudi javno grajal v dr-

žavnem zboru neprimerno ravnanje dotičnih organov, in menim, da se bodo v prihodnjic enakih napak skrbno varovali.

To je v kratkih potezih poročilo mojega delovanja v državnem zboru.

V deželnem zboru sem se enako trudil v dosego narodne enakopravnosti in pa zboljšanja gmojnega stanja goriških Slovencev.

V deželni zbor sem bil izvoljen prvič leta 1867 in deželni zbor me je bil izvolil pa za deželnega odbornika.

V tisti dobi sta bila prvič izvoljena dva Slovenci v deželni zbor, ker pred njo je bil edini gosp. baron Winkler od Slovencev v deželnem zboru. On je bil začel se slovenskimi občinami in strankami obdejavati v slovenskem jeziku; meni je bila pripadla naloga njegovo početje nadaljevati in razširiti ter sploh uvesti slovensko uradovanje v dež. odbor se slovenskimi občinami in strankami. Naloga je bila težka, ker moj tedanji slovenski tovariš v dež. odboru je bil prišel iz stare šole, v kateri o slovenskem jeziku ni bilo ne duha ne sluha; bil je zato, o le malo zmožen slovenskega jezika posebno v pisanju. Ni čuda, da je torej rajo uradoval se slovenskimi občinami in strankami v nemškem jeziku, katere v Soški dolini so same še le v nemškem jeziku uradovale. Na moje očitaje je bil on celo predlog stavljal, da naj mu bude dovoljeno nemško uradovati; obveljal pa je bil moj prudlog in sklenjeno je bilo s pomočjo tedanjih laških odbornikov, da ima deželni odbor uradovati se slovenskimi občinami in strankami le v Slovenskem jeziku. Valed tega se je bil moj tedanji tovariš rano lotil utenja slovenskega jezika; v prav kratkem času je bil zmožen v pravilnem slovenskem jeziku vse uloge reševati, kar je tudi delal do konca svojega odbornišva. V tisti dobi je bil deželni odbor razposlal tudi slovenski poduk vsem slovenskim županijem o gospodarstvu občinskega premoženja, o letnih preudarkih in o sklepih računov ter dodal še potrebne obrazce. Valed tega so polagoma jelo slovensko uradovati vse županiije, morla izvzemši d v o na Boviškem, kjer nimajo posebnih tajnikov in kjer niso župani slovenskega jezika v pisavi zmožni.

Pa še en korak dalje sem bil šel, in sem bil začel tudi c. k. namestništvu in drugim c. k. uradom v slovenskem jeziku dopisovati.

Ker je bil pa do tiste dobe v deželnem zboru obravnavni jezik izključljivo le laški, sem bil sklenil v dogovoru z nekaterimi odličnimi tovariši slovenskimi vpeljati slovenski jezik tudi v deželni zbor. Za to se mi je bila ponudila prika v zasedanju leta 1869. Vlada je bila predložila med drugimi načrt postav o z a m e n i zemljišč v nemškem, laškem in slovenskem jeziku. V dotičnem odseku sem bil jaz poročeval in s pomočjo sedanjega dež. poslanca in sedanjega profesorja veronauka č. mons. Marušiča sem bil uredil postavo v slovenskem in izdelal poročilo v slovenskem in laškem jeziku. V deželnozborni seji dne 12. oktobra 1869, sem o tej postavi poročal in sicer najprej v slovenskem potem pa v laškem jeziku, kakor je čitati v poročilih dež. zbora od leta 1869, stran 30.

Na to se je bil oglasil laški poslanec gosp. Dr. Pajer in je protestoval proti obravnavi in glasovanju postavo tudi v slovenskem jeziku in trdil, da se ima po dotedanji praksi obravnavati in sklepati postavo le v laškem jeziku. Jaz sem mu odgovarjal, da je slovenskemu jeziku enakopravnost zagotovljena v §. 19. postav od 21. decembra 1868, da imam toraj pravico poročati o postavi v slovenskem jeziku in zahtevati, da se glasuje in sklepa tudi slovenski tekst postavo, in sem dostavljal, da so vselej Slovenci to postavo imeli, in da če se je do tiste dobe niso djanstveno posluževali, se jej niso odpovedali, da se tedaj v prihodnje hočejo svoje pravice posluževati in da se je bodo posluževali.

Moje stališče sta krepko zagovarjala tedanja dež. poslanca gg. Winkler in Gorjup, in ker je bila večina za to, da bi jaz moral poročati le v laškem jeziku, sem se temu branil in nisem hotel dalje poročati. Dež. glavar je moral valed tega sejo skleniti. Sešel se je bil na to ves dež. zbor v privatno posvetovanje, pri katerem je bil po dolgi in temeljiti razpravi izvoljen poseben odsek štirih poslancev, s nalogo, da dogovorno izdelajo pravila za obravnavo v deželnem zboru glede enakopravnosti slovenskega in laškega jezika. V ta odsek sta bila izvoljena: od laške strani gosp. Dr. Pajer in Dr. Deperis, od slovenske strani pa gosp. Dr. Abram in j. z.

Ta odsek je bil po dolgi in temeljiti razpravi dogovorno sklenil sledeči konkordat. 1. Zapišniki seji dež. zbora se imajo sestavljati v laškem in slovenskem jeziku in v vsaki seji prebrati v začetku seje v obeh jezikih in sicer zaporedoma v oni seji v laškem; potem v slovenskem, v drugi seji pa prej v slovenskem potem v laškem jeziku, da so ohrani in djanstveno izvršuje enakopravnost obeh jezikov, ne da bi imel drug pred drugim kako prednost.

2. vse postav se imajo sklepati v obeh deželnih jezikih, to je v laškem in slovenskem jeziku, tako da postane oba teksta ali snova avtentična ali istinita; za pravilni snov laški imajo skrbeti poslanci laške stranke, za slovenski pa poslanci slovenske stranke v odseku, v katerem se dotična postav razpravlja;

3. vsaka postav se ima pri obravnavi in sklepanju ter glasovanju prečitati in sicer paragraf za paragrafom v obeh deželnih jezikih;

4. poročevalcem v odsekih je na prosto dano poročila v laškem ali slovenskem jeziku sestavljati in brez preвода v drugi deželni jezik čitati v seji dež. zbora;

5. vsem poslancem je na prostodano udoležiti se obravnav v enem ali drugem deželnem jeziku, predlogi pa se imajo vselej prevesti tudi v drug deželni jezik.

Ta konkordat je bil potrjen tudi od celega dež. zbora v privatni seji in na to sem jaz nadaljeval svoje poročilo tudi v slovenskem jeziku v naslednji seji dne 15. oktobra 1869, kakor je čitati v zgoraj navedenem poročilu na strani 42. Postava o nameni zemljišč toraj je bila prva, ki se jo v našem dež. zboru obravnavala in sklepala tudi v slovenskem jeziku, in za tisto so se vse naslednje dež. postav obravnavale in sklepale tudi v slovenskem jeziku.

Poročil v slovenskem jeziku je bilo od začetka le malo; te so se pa množila od leta do leta, in ako pregledate poročila dež. zbora zadnjih let, so prepričate, da je ved slovenskih kakor laških poročil, ter da so se slovenski poslanci v raznih odsekih kot poročevalci skoraj izključljivo le slovenskega jezika posluževali.

Tako se je bila enakopravnost slovenskega jezika po moji inicijativi s pomočjo drugih slovenskih poslancev djanstveno vpeljala tudi v deželni zbor.

Tudi združenja vseh Slovencev v eno politično celoto ali kronovino nisem zanemaril, ker stavlil sem v deželnozborni seji dne 30. oktobra 1869, kakor je čitati v istih poročilih dež. zbora leta 1869 na strani 281, 282, 283 in 284, na visoko vlado sledečo interpelacijo: „Ali je volja visoke vlade pravično želje in zahtove celega slovenskega naroda s tim spoiliti, da po pristojni poti vse slovenske pokrajine tikraj Litve združi v eno naravno in politično celoto z enim skupnim deželnim zborom v središču slovenskega naroda za skupne zadeve s postavodajno pravico v vseh zadevah, ki so v 3. členu najvišjega diploma od 20. oktobra 1860, odkazuje deželni avtonomiji, iz z eno deželno vlado, ki ima biti za imenovane zadeve temu deželnemu zboru odgovorna?“

Ta interpelacija je bila podpisana sicer le od mene in rankega poslanca dr. Žigona, a našla je bila odmev po vsem goriškem, kar so pričale zalivalna in zaupna pisma, ki so mi bila došla v velikem številu od županov in starošinskih svetov.

Leta 1870 je bila stopila v veljavo nova dež. postav o nadzornstvu šol.

Dež. odbor je bil iz svoje srede za Slovence mene izvolil za ude dež. šolskega sveta. Šlo je za to, da se tudi v to novo upravno oblastnijo uvede enakopravnost slovenskega jezika. V dosego tega smotra sem stavlil v dogovoru s drugim udom dež. šolskega sveta, mons. Andrejem Marušičem v prvi seji dež. šolskega sveta sledeči predlog: 1. da se ohrani in izvršuje enakopravnost obeh dež. jezikov brez priznanja prednosti drugemu pred drugim, se imajo vršiti obravnave v dež. šolskem svetu v nemškem jeziku; 2. sklepi in rešitve ulog se imajo na zgoraj, to je c. k. ministerstvu za bogočastje in nauk nanašati v nemškem jeziku, na zdolej pa v deželnih jezikih, to je okrajnim šolskim svetom slovenskim in slovenskim strankam v slovenskem, laškem okrajnim šolskim svetom in strankam laškimi pa v laškem jeziku.

Ta predlog bil je soglasno sprejet in je bil kažipot okrajnim šolskim svetom, da imajo uradovati laški v laškem, slovenski pa v slovenskem jeziku.

V tisti dobi od leta 1870 do 1877, v kateri nisem bil jaz dež. poslanec, dež. odbornik in ud

dež. šolskega sveta, bil je dež. šolski svet sklenil, da narodna učilna jezika, laški in slovenski, na srednjih šolah nista biti več obligatna predmeta za dijake dotične narodnosti, marveč, da se bota podučevala le po potrebi. Kedar sem pa jaz prišel spet v dež. zbor in leta 1880 spet v dež. šolski svet, sem predlagal, da se ima tisti skiep preklicati in vpeljati zopet učenje laškega jezika za laške, slovenskega pa za slovenske dijake kot obligaten predmet. Tudi ta predlog je bil sprejet in s tem popravljen krivica, ki se je bila storila v moji odsotnosti dotičnim jezikom. Tako sem skrbel vspešno za vpeljavo in izvršitev narodne enakopravnosti.

Kar se tiče pospeševanja gnetnih interesov in zboljšanja materialnega blagostanja, sem delal vedno na to, da se nimajo zvišati doklade za razne deželne potrebe, in da se po potrebi in možnosti delijo podpore celotnim občinam in dijakom.

Cestnemu odboru Ajdovskega okraja so se podelile sledeče podpore:

V letu 1875 (naj omenim, da tistokrat nisem bil dež. poslanec) za most na Branici . . .	gld. 500
v letu 1878 za most pri Zabljah . . .	1500
v letu 1882 za aravnjenje ceste v Ravnjaku med Rifenbergom in Kamnom . . .	1000
v letu 1883 od svote gld. 3000, o kateri bom pozneje govoril, za aravnjenje ceste od Kasovlja do Rifenberga . . .	800
v letu 1884 za aravnjenje ceste pri pokopališču v Rifenbergu . . .	500
v letu 1885 za most pri Kasovlju . . .	800
v letu 1888 za cesto v Ravnjaku . . .	500
v letu 1889 za isto cesto . . .	500
skupaj gld. 6100	

Ta svota sicer ni velika, a vendar je nekaj in nekaj je bolje kot nič, in pomisliti je treba, da ima Ajdovski okraj najmanj skladovnih cest, in da v primeri teh se mora ta svota smatrati za zdatno in primerno. Leta 1889. je bila toča poškodovala veliko občin po Vipavskem in okoli Kanala. Došlo je bilo veliko prošanj od poškodovanih občin na dež. zbor, kateri jih je bil izročil v razpravo in poročilo peticijskemu odseku. Peticijski odsek je predlagal v seji od 20. julija 1882, naj dež. odbor o teh peticijah preide na dnevni red. Jaz sem pa stavil v isti seji v temeljitom slovenskem govoru predlog, da naj dež. zbor dovolj v podporo občin po toli poškodovanim svoto gld. 3000 in pooblasti dež. odbor, da jih razdeli med poškodovane občine z nalogo, da se imajo s dotičnimi zneski javna dela izvršiti, pri katerih bi si reveži potrebnega živeza prisluzili.

Ta predlog je bil sprejet, in sprejet je bil v dež. odboru moj predlog, vsled katerega je dobil cestni odbor Ajdovski gld. 800 za zravnanje ceste od Kasovlja do Rifenberga; od iste svote so bile dobile sledeče občine na Vipavskem:

Občina Šempaska	gld. 200
Vertovin	200
Kamenje	200
Skrilje in sv. Tomaž	200
Sv. Križ	200

Nadalje so bile podeljene od dež. zbora občinam Ajdovskega okraja podpore in sicer:

Občini Lokavec leta 1874 za zboljšanje ceste od ceste v Lokavec	gld. 300
Isti občini leta 1882 za zgradbo mosta čez Lokavček	800
občini Šmarje leta 1883 za zgradbo mostičev čez č. potoke	150
občini Ajdovščini leta 1882 za nasipe ob bregu Lokavščoka	200
občini Rifenberg leta 1885 za zgradbo trdnega zida na bregu potoka Ravnjak	200
teraj skupaj občinam Ajdovskega okraja	gld. 2400

Tudi ta svota ni velika, a vendar je nekaj in nekaj je bolje kot nič, in pomisliti je treba, da nima dež. zbor posebnih zalogov, ampak, da zajema le iz dokladov, katere pa se ne dajo zvišati.

Is tega je razvidno, da sem pripomogel tudi zboljšanju blagostanja, kolikor je bilo mogoče, in da nisem pri tem nikdar zanemarjal Ajdovskega okraja, katerega poslanec sem bil celih 12 let.

Naj omenjam še, da imam j-st največje zasluge za ločitev slovenske dež. kmetijske šole od laške, da je ta postala samostalna, neodvisna od laške, in da je dobila lepo poslopje in pa lepo polje za razne poskušnje v kmetijstvu.

Preden sklenem ta oddatek, moram vendar še nekaj omeniti.

V zadnjem zasedanju je šlo tudi za to, da bi se premerila črta železnična črta imenovana tramvaj na p-s-r od Gorice do Ajdovščine in preračunili stroške za zgradbo te ceste.

Dotični odbor je prošil podpore od dež. zbora v preteklem zasedanju. Peticijski odsek je predlagal, naj bi se mu dovolila svota gl. 1500. Ker sem bil pa jest pozvedel, da s to svoto ni mogoče dela izvršiti, sem predlagal v vtemeljenem govoru v slovenskem jeziku, naj bi se v ta namen dovolila svota gld. 2500, ni ta predlog je bil sprejet. Vseled tega se je črta premerila in so se stroški za gradbo preračunili, kateri bi znašali blizu 1 milijon gld.

Še se najde podjetnik za zgradbo te ceste, bo to gotovo veliko koristi za celo Vipavsko dolino, in da se to doseže, Bog pomagal.

Naj omenim sedaj letošnje volitve za deželni zbor.

Na nove volitve je bila opozorila volilica „Soča“, katere je bila priobčila preteklega velikega tedna poseben članek pod naslovom „stari kvas“. Poudarjala je delovanje vseh poslanev v zadnje dobe in prišla do sklepa, da so vsi storili svojo dolžnost.

Na to sem bil jest sklical kot predsednik „Sloge“ odbor v sejo dne 23. aprila 1889, pri kateri je prišlo na dnevni red tudi posvetovanje o novih volitvah. Poudarjal sem gledé na ravno navedeni članek „Soča“, da bi kazalo postaviti za kandidate vse stare poslance, ako bi kdo izmed njih ne odrekol se kandidaturi ali ne mogel je pravzeli zaradi bolehnosti. Proti temu ni bilo ugovora, ali sklenilo se ni bilo nič in vsem odbornikom se je bilo priporočilo, naj pozvedavajo menenje volilcev, da bodo mogli pri drugi seji o tem poročati.

Da bi pozvedel menenje starih poslancev, povabil sem jih bil v drugi polovici meseca maja k privatnemu posvetovanju.

Pri tej priliki se je poudarjalo, da sami poslanci ne bodo kandidovali, da bi pa sprejeli poslanstvo, ako bi bili izvoljeni; o gosp. Jonku se ni nič vedelo, ker ni bil došel; gosp. Ivančič je bil zadrlan zaradi bolezn. Za to se je bilo sklenilo, da se gosp. Ivančič posebej popraša, ali more sprejeti kandidaturu ali ne.

Jaz sem poudarjal, da bi bilo bolj primerno, da bi gosp. dr. Gregorčič prevzel kandidaturu v volilni skupščini kmetičkih občin na Tolminskem, nego v velikem posestvu, in naj bi se na njegovo mesto v velikem posestvu postavil za kandidata zopet gosp. Kovačič. Navzoči poslanci so se temu menenju pridružili, ali gosp. dr. Gregorčič je izjavil, da ne sprejme nikake kandidature in je sejo zapustil. Vsi drugi navzoči poslanci so bili izrekli k temu svoje obžalovanje in me naprosili, naj na to uplívam, da bi se premislil in kandidaturu prevzel.

Jest sem to nalogo radovoljno sprejel in po dolgem prigovarjanju je gosp. dr. Gregorčič svoje menenje popustil ter sprejel kandidaturu na Tolminskem.

Sklical sem potem odbor „Sloge“ za dan 28. maja 1889, in ta je soglasno sklenil priporočati volilnemu sodu v Gorici, ki se ima sklicati na dan 6. junija 1889 v prostore „Slovenske čitalnice“ v Gorico vse stare poslance in da se k temu povabijo tudi druga politična društva.

Volilnega shoda dne 6. junija se je udeležila lepa množica volilcev vseh stanov, politično društvo „Slovenski jez“ po posebnem pooblaščenju, gosp. Andreja Figelja, kakor dokazuje pooblastilo od 3. junija 1889*) in pa „Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu“ po društveniku Antonu Kafolu.

Ravno navedeno društvo je izreklo v pismu dne 3. junija,**) da se vjema z nasveti odbora „Sloge“ gledé kandidatov za deželne poslance, in naznanja kot svojega zastopnika pri volilnem shodu gosp. Antona Kafola.

Pri volilnem shodu je bil živahen razgovor, izražale so se različne želje; zastopnik „Slov. Jez“ je izpraznil cel oprtnik pritožb in k sklepu navedel želje društva, ki bi se imele izročiti novim poslancem kot instrukcija, ter je predlagal, naj bi se v Goriški okolici poslavlila kandidata gg. dr. A. Rojic in profesor Berbuč. Kot predsednik „Sloge“ in shoda sem odgovarjal na vse želje in pritožbe in vestransko vse stvari pojasnjeval ter pristavil, da je zoper postavlo dajati poslancem vezilne instrukcije, da pa smatram od pooblaščenja „Slov. Jez“ prebrane instrukcije kot želje društva, na katere se bodo brez dvojbe prihodnji poslanci ozirali in trudili se, da jih izpolnijo.

*) P. n. Gospoda Andreja Figelja v Št. Marju.
Odbor „Slovenskega jez“ Vas pooblastuje, da ga zastopate pri volilnem shodu, ki bo dne 6. junija t. l. v Gorici v prostorih „Čitalnice“.
Gradno dne 3. junija 1889.

Predsednik:
And. Znidarčič

**) Visokorodni gospod vitez!

Ker je „Sloga“ blagovolila vsa politična društva povabiti k volilnemu shodu, je naše društvo imelo dne 2. junija t. l. odborovo sejo, ter se je sprejela sledeča resolucija glede volitve deželnih poslancev:

„1. Dekler, nimamo posebnega volilnega odbora, moramo društvu „Sloga“ hvaležni biti za posredovanje med kandidati in volilci.“

„2. Izrečno se „Slogi“ izreka zahvala za povabilo zastopnikov političnih društev k volilnemu shodu dne 6. junija 1889.“

„3. Glede kandidatov za deželne poslance se pišeče društvo ujema z nasveti odbora „Sloge“.“

„4. Za svojega zastopnika pri volilnem shodu dne 6. junija t. l. v Gorici društvo voli g. Anton Kafola.“

To poročam pismeno, ker mi ne bo mogoče osobno se vdeležiti napominanega shoda.

Želeč shodu ugoden uspeh bolehim z odličnim spoštovanjem:

Katoliško - politična čitalnica v Čepovanu
dne 5. junija 1889.

Blaž Grča,
predsednik.

To rojajnilo je bilo tako prepričalno, da je celo gosp. pooblaščenec „Slov. Jez“ popustil svoj predlog ter glasoval za vse kandidate, od „Sloge“ priporočene, meni še posebej obljubil, da bo za me agitoval, med tem ko je glasoval za g. profesorja Berbuča edini gosp. Vinko Gregorčič.

Nasvetovane kandidate, sprejete od volilnega shoda, je odobrilo tudi najnovejšo politično društvo „Zavednosti“ v Podmelnu, tako da je moral vsak trezno misleč človek prepričan biti, da je slovenski narod volil kandidate za dež. zbor. Po odstopu gosp. Jonka priporočal je odbor „Sloge“ za trge gosp. Ivančiča, notarja v Tominu, na njegovo mesto v velikem posestvu pa Vipavskega rojaka dr. Lisjaka.

Jako sem bil pa osupljen, kedar sem zvedel da so se bili nekateri uplívni možje Vipavski sešli v posebno posvetovanje na preteklo biakostno nedeljo, ter da so ti mene iz vrste kandidatov izbrisali, toraj me obcedli, ne da bi mi bili kdaj kaj očitali in ne da bi bili zašliali moje opravičenje.

Nastal je na to obžalovanja vreden razpor, kateri je tem bolj pogibeljen, ker so se bili za razdružbo, cepljenje in neslogo pridružili našim laškim nasprotnikom nekateri Slovenci iz Gorice, raznesli razpor na Vipavsko, poslušali cepiti glasove na Tolminskem; in na Krasu in spravili v nevarnost izid volitev v slovenskem velikem posestvu. Rodoljubi v Gorici je do letos vselej trudila se družiti vse duševne moči v Gorici in napeljevati slovenski narod zunaj Gorice k slogi, k složnemu delovanju ravna se po skušenem pregovorn. sloga jačin, nesloga tlači.

Letošnje ravnanje nekaterih Slovencev v Gorici je bilo tem nevarnejše, ker je takim podkopovalcem Slove in razdirjevalcem razdružbe radovoljno odperala svoje predale tržaška „Edinost“ in k temu molčala goriška „Soča“.

Nevarnost v velikem posestvu je bilo tako velika, da se me prijatli in nasprotniki prošili, naj pridem iz delegacij na Dunaju v Gorico na volišče, da to nevarnost odstranim. Prišel sem, nerad, ker sem imel pri obnavnavi vojnega ministerstva zagovarjati in naglašati važnost strateških železnic na jugu in sicer: od Postojne po vipavski dolini v Gorico; iz Loke čez Cirkus ob Idriji do sv. Lucije in naprej čez Kobarid do laške meje in pa železnico Predelško; prišel sem na volišče, zamudil v delegacijah nalogo, ali zaprečil nevarnost v velikem posestvu. tako, da so bili voljeni za poslance vsi slovenski kandidati.

Gospodje volilci, v prihodnje ne dajmo tako ravnati, držimo se „Sloge“ in če nastane kaka mržnja, spravimo se med seboj, razgovorimo se, da se po razgovoru pojasni, kar se je napačno tolmačilo, ali zagrešilo in po tem bomo bolje skrbeli za duševni in gnetni napredek našega milega, poštenega, in hrabrega slovenskega naroda. V to Bog pomagaj.

Domače in razne vesti.

V mestnem zboru je interpeloval mestni odbornik g. Marzini župana, kako da je mogla mestna godba 3. t. m. izvanredno igrati na Travniku in to celo do 10^{1/2}, kar je slabo uplivalo na meščanstvo, ker je bil pri Dreherju vojaški koncert. Mestni župan je odgovoril jako modro, pa vendar ne tako modro, kakor Salomon. Dejal je, da je 3. t. m. videl na svoji mizi nek program, pa mislil je, da je to program od poprejšnjega dne. In tako je godba igrala brez vednosti (hm!) župana. Kdor hoče in more temu verjeti, blagor mu!

Goriški brambovski batalijon št. 74 odpeljal se je pretekli torek popoldne v Ljubljano k vojaškimi vajam. Ob štirih popoldne zbrale so se vse štiri stotnije ali kompanije iz raznih vojašnic na Travniku ter so se uredile za pot. Veteranska godba je zasvirala vojaško „Molitev“, med katero so vsi brambovci in poveljniki salutovali. Potem so se napotili po Šolski ulici, spremljani od mnogo občinstva, ki se je bilo zbralo na ulicah. Prej je deževalo; a ko so odprnili iz vojašnic in pozneje bilo je vedro. Želimo jim srečno pot in srečen povratak ter da bi se skazali kot vrli brambovci med drugimi tovariši. Na Travniku sukali so se naši domobranci jako natančno in spretno, kakor dolgoletni dosluženi vojniki. Čast jim!

Veteranska godba goriška zasluži vso čast in pohvalo ter podporo s dežele s tem, da jo kličejo, kjer jo potrebujejo. A hvale ne zaslužijo oni goriški godci, ki niso veterani in ki se vendar izdajajo za veteranske godce, zato da dobijo zaslužek na deželi, kakor se je to zgodilo nedavno v vasi blizu Gorice, kjer so godli kot veterani mečje, ki nimajo niti lasu veteranskega na sebi. Da se naši rojaki ognejo takim prevarant, naznanjamo jim, da kdor hoče govoriti radi veteranske godbe, naj se obrne na g. J. Palliča, knjigarja na Travniku. Tam poizvé vse, kar je treba gledé godbe; tam si lahko godbo naroči po tarifu, ki je sestavljen; tam tudi lahko godbo plača in dobi veljavno pobotnico za plačano svoto.

"Mestni godbi" so nastopili žalostni časi Faronovih sedmerih suhih krav, ki so požrle sedem debelih; njeni členi pa bridko čutijo posledice protislovenskega kovarstva mestnih očetov in njih semislijenikov. Kjer so poprej v okolici klicali mestno godbo, dajejo zdaj veteranski dober zaslužek, mestni pa ostajo le redki in silno medli koncerti sem ter tje v mestu. Zato pa posamični členi kar utekajo od mestne ter se pridružujejo veteranski godbi. — Ker je niso hoteli 18. in 25. t. m. nikamor poklicati, pograbili so godci sami kar z obema rokama vabilo gospodinje hotela „pri ogerški kroni“, da bi zaslužili par goldinarčkov, ki so v poslednji dobi tako strašno redki. Zanimivo je to, da baje so naši goriški lahončiči na vso moč delali na to, da bi župan godbi prepovedal koncertovati v „gostilni del Naprej“. Župan je odgovoril: „Gospodje, posežite v žep, pa dajte 60 gl. godcem, potem bi že prepovedal. Takó pa . . .“ In godba je igrala! „Corr.“ je bil kar besen; ni mogel razumeti, kakó da je mestna godba mogla igrati „alla Corona di S. Cirillo“. Ni mogel razumeti, kakó da je mogla mestna godba igrati v gostilni del Naprej ter potrjuje, da se pravi „Goričani“ niso oskrnili z navzočnostjo. „Kdor ni z nami, je proti nam!“ to divizo si je postavil za se in za goriške Italijane. Ker smo Slovenci mirno blagoslovili tam svojo zastavo, zato nas proglašajo za „gente anticittadina“, a dotični prostor je toli oskrnjen, da se mu nobeden pravi Italijan ne bi smel približati. Slovenci smo torej tega krivi? Ko pa pride naše ljudstvo ob tržnih dnevih v mesto, hej, kakó ga lové ti kulturonoši z zvonečim: parjatu, pejte ga sem! — Taki so! Kedar potrebujejo našega denarja, takrat smo jim prijatelji; kedar ničesa ne upajo od nas, takrat pa „gente anticittadina“ z raznimi priimki. Toda pride čas — „Corr.“ naj le takó nadalje zabavlja — nam to ne škodi. Komu to škodi, to vedó najbolje členi mestne godbe. — V dodatek naj povemo še to, da je kapelnik daroval „Pro patriji“ tistih 5 gl., katere je dobil za koncert 18. t. m., od 25. t. m. se mu pa vendarle tehnili in nič nismo slišali, da bi se mu bil ustavil v grlu kak kos mesa, ki je bil kupljen za denar „della osteria del Naprej“. Vidiš narod slovenski, s kakimi ljudmi imamo opraviti v Gorici!

Lahonski krst v Trstu. Tržaški „Piccolo“ priobčil je naslednje zanimivo in pomenljivo vest. — A cerkev novega sv. Antona so prinesli h krstu novorojenca. Ko je vprašal duhovnik A., katero imé so mu izbrali, naslédil je odgovor: Giordano Bruno (ime tistega odpadnika in hudobnega nasprotnika sv. cerkve, katerega je letos italijansko frumasonstvo slavilo in mu postavilo spomenik). Duhovnik je ugovarjal, ne krstni botri se niso dali pregovoriti, na kar je duhovnik krst opustil ter odšel. Toda cerkvenik je duhovnika pregovarjal, naj bi vendarle krstil novorojenca, pa tako, da ne dobi imena Giordano Bruno, ampak Bruno Giordano — kar se je neki tudi zgodilo. — Naš židovski „Corr.“ je to novice hitro ponatisnil, kakor ponatiskuje vse, kar spominja na blaženo deželo na onej strani Idrije, Raše in Adrije. — Tak krst pa pri nas ni nikake novost. Slišali smo že o krstih na ime: Italia, Irredenta, Italia irredenta — Margerite, Umberti, Vittoriji in Vittorije pa so že celo navadna krstna imena. Taki so! In vendar ravno taka gospoda pometa najraje pred slovanskim pragom grozni „panslavizem“, o katerem nima niti pravega pojma.

„Učenjaki“ pri tržaškem „Mattinu“ postajajo pogosto smešni v svoji „učenosti“. V zadnjem času priobčuje nek tak učenjak v tem listu tudi zgodovino Slovanov na Primorskem, katero je spisal po naslednjih virih: Kandler, Combi, Luciani de Franceschi in oba Czörnig. Vsi ti učeni pisatelji niso poznali ne slovanskih jezikov, ne slov. narodov in ne bogate kritično pisane zgodovine slovanskih rodov, katerim je večinoma le ard do Slovanov narekoval „učena“ dela. Ni čuda torej, če govori ta „učen“ zgodovinar o vseh naslednjih slov. plemenih na Primorskem: Brkini, Bizijaki, Brežani, Hrvat, Iiri, Liburni, Črnogorci, Morlaci, Savrini, Srbi, Slovenci, Čiži in Uskok. Ali ne, da je mož „učen“? Tudi mi poznamo v Italiji: Benečane, Piemontezje, Lombarde, Toskance, Romane, Napolitane, Sicilijance, itd. itd. — so slovanski zgodovinarji se še niso proslavili — tako „učeno“ razdelitvijo. — Znano je, da zobje ta list iz dispozicijskega korita in to precej globoko, vendar mu pa to ne brani, da je v svojem ardu do Slovanstva še brezirnejši od priznanih „rudečkarah“ listov tržaških. In naši poslanci leto za letom dovoljujejo — tak zalog!

„Avstrija“, akademično društvo na Dunaju, poslala nam je dolg nemšk oklic za razširjenje trga društva. Ker pa nemških spisov ne priobčujemo in bi nam tudi prevod vzel preveč časa in prostora, naj le nas kratko omenjamo, da je temu društvu protektor kardinal knezoškof C. J. Gangelbauer in da ima tudi med Slovenci nekaj členov. Pred nedavnim časom smo čitali v slovenskih dnevnikih ostru članka za Avstrijo — proti Sloveniji in za Slovenijo — proti

Avstriji. Kakor povsod, tako mora biti med Slovenci tudi tukaj ravs in kavs — tujcem v korist. Nesloga in prepir v domačem taboru nas ne pripeljeta do željenega cilja. Le v bratski slogi je naše rešenje in lepša bodočnost!

Iz Kanala smo prejeli naslednji dopis: Državni in deželni poslanec gosp. Ivan Nabergoj pohljal je pretečeni teden Tolmin, Kobarid, Bolee in druge gorske kraje, pri tej priliki počastil je 24. t. m. s svojim pohodom tudi Kanal, kjer so tukajšnji pevci napravili njemu na čast pevsko zabavo s petjem govori in napitnicami. Pri kozarcu izvrstnega terana imeli smo priliko opazovati pri uzornem rodoljubu duhovito zgovornost, požrtvovalnost in ljubezen do našega naroda. Bog nam ga obrani še mnogo let!

V Ločniku so bile zopet valitve v občinsko starašinstvo, ker prejšnje so bile ovržene. Zmagali so zdaj konservativni možje v III. razredu s 184, v II. s 40 in v I. z vsemi glasovi proti 2 v III. in 21 v II. razredu. Velik jok in stek v Izraelu ločulškem in goriškem; zmagalci so pa pili in vriskali pod lipo (sotto la Lipa).

V Jeruzalemu dobijo protestantskega škofa, Nemca, to se ve. Čudna, pa pomenljiva je ta novica. Ali tudi v sveti deželi so Nemci svoj protestantizem razširili v toliki meri, da potrebujejo že škofa? „Vedno dalje proti vshodu!“ to je nemška diviza, pod katere zastave se zbira vse evropsko nemštvo. Na Balkanu pa, kjer ni bilo pred leti še kar nič slišati o Nemcih, ustanavlja Schulverein čisto nemške šole. Princ Ferdinand je neki jako unet za tako nemško propagando. Ali mu taka propaganda zagotovi vlada, ki stoji v njegovi „novi domovini“, je jako dnomljivo.

Poročil se je 26. t. m. cerkvi sv. Antona (pri veliki cerkvi) v Gorici deželni sodnijski svetovalec Teodor Doljak z gospodično Leopoldino pl. Lindemann, hčerjo upokojenega general-majorja.

„Corriere“ se hoče poboljšati. Zašel je s slovenski nadpisanim uvodnim člankom v zadnji števil. „Naša Gorica“. Pohvalimo ga bolj obširno v prihodnji števil. Le takó nadalje, kinulu odpre „Corr.“ od vsem tistim, ki so do zdaj dremali. Sempre avanti! — pa ne Savoja.

Izlet v Divačo bode v nedeljo zares krasen in pomenljiv, kajti bratila se bodo tam razna bratska društva iz Primorske, Kranjske in Hrvaške. Iz Trsta pride nad 300 izletnikov. Predpoludne si izletniki ogledajo Divaško jamo, v kateri bode gorelo 1500 sveč. Popoludne pa bode ljudska veselica na vrtu g. Obersnela, kjer bodo Sokoli telovadili, pevski zbori peli, veteranska godba iz Trsta pa igrala. Ali naj ostane Gorica najljubše zastopana pri tej lepi svečanosti?!

Nove knjige. „Slovnica italijanskega jezika“. Spisal Jožef Križman, c. k. gim. profesor v Pazinu. Založila in na svetlo dala „Matica Slovenska“ v Ljubljani 1889. Cena: ? — Tako je naslov knjigi, katero zlasti toplo priporočamo učeči se mladini na Primorskem. Pri nas zahtevajo skoro povsod v javni upravi znanje treh jezikov v govoru in pismu — za kar je sposoben pa le Slovenec. In tako bi dobili polagoma povsod zadosti prijazen nam uradnikov, kar je prvi pogoj, da se ravnoopravnost tudi izvršuje. Džaki, učite se! — Srbske narodne pesmi o boju na Kosovem. Iz zapuščine Ivana Mohorčiča. V Ljubljani. Založil D. Hribar. Tiskala „Narodna tiskarna“. Priporočamo lično knjižico vsem, ki se hočejo nasladiti z divno narodno srbsko poezijo.

Duhovske premembe. Preč. g. Josip Primžar, kurat v Jagerščah, postal je župnik v Podmencu; preč. g. Miklavž Kocijančič, prvi kaplan v Cerknem, pa kurat v Ročah; na slednjega mesto je prišel č. g. Josip Koseo, začasni katehet na c. k. deški vadnici v Gorici. Preč. g. Janez Kokošar, župnijski upravitelj v Šebreljah, postal je župnik, preč. g. Franc Kranjec, upravitelj kuracije v Soči, pa kurat na dosedanem mestu. Kuracija v Jagerščah je raspisana do 30 sept. Č. o Gelazij Kobal, vikar v kapucinskem samostanu v Gorici, odšel je v Skofjo Loko kot gvardijan; na njegovo mesto je prišel č. o. Konstantin Škodnik iz Celovca. Preč. gosp. J. Kumar, častni kanonik in dekan v Bolcu je stopil v stalni pokoj.

Popravek. Dopis v predzadnji „Soči“ naj se čita „iz Lokovca“ in ne iz Lokavca, kajti vas se imenuje Lokovec. Takó nam sporoča nek tamošen rodoljub.

Listnica uredništva. Dopisnikom z Vipavskega Tolminskega in iz Brd: Za to je še časa zadosti. Tudi mi smo uneti za dr. A. G., ker poznamo njegovo požrtvovalno delavnost in ljubezen do naroda. Toda s tem ne bo dosti pomagano — treba si je izbrati druga pota. Naše stanje gledé te pereče točke je jako težavno. Čudimo se se pa, da nam kar s treh različnih krajev pošiljate dopise — o isti zadevi in o sebi. Tudi to je — znamenje časa — Dop. s Kanalskega: Prišnite nam s takim dopisi. Ko se pokažejo razmere povsod v holjši luči, potem nam bode lažje. Dop. izdel. Krasa: Pri

hodnjič — pa imenujte nam kraj, kóti imé je prosplošno za zadeve le jedne kraške vasi. Različnim vprašalom: Vest-o „velikem daru“, smo v 38. stv. našli tako, kakor nam je došla. O viru tistih 500 gl. mi ne vemo, če pa pozivamo kaj natančnejega, vam že ustrezemo.

Razglas!

Usojam si p. n. občinstvu uljudno naznati, da pridem v nedeljo t. j. 1. sept. v Čer- niče in drugo nedeljo t. j. 8. sept. v Vipavo ter bodem porabil priliko v izdelovanje slik v vsakem formatu. Priporočevaje se p. n. občinstvu sem z odličnim spoštovanjem udani

Anton Jerkič,
fotograf.

!! Za gluhe !!

Oseba ki je bila po priprostem sredstvu svojega 28let-vega oglčenja v vseh odrahljena, je pripravljena pismeno pojasniti v nemškem jeziku vsakemu brezplačno. Naslov: J. H. Niholssom, Wien IX. Kollingasse 4.

Svojim prijateljem in rojakom

namnanjam, da sem preskrbel obilno zalogo šolskih knjig in mnogo raznovrstnih najboljših in najcenejših potrebščin za pisarne in za šole.

Priporočam se torej udno Vam, predragi prijatelji in rojaki moji, da mo v prodaji podpirate in se za potrebne reči blagovoljno obračate do mene.

Cene Vam zagotavljam najnižje, ki so v kupolji mogoče.

S spoštovanjem udani

G. Likar,
trgovec.

V Gorici, 29. avg. 1889.

Za zidarje!

Dne 29. sept. t. l., od 3. do 4. urs popoldne oddá se v županijski pisarnici v Sovodnjah na zmanjševalni dražbi zidarsko delo razširjenja pokopališča in naprava mrtvašnice v davkarški občini Peč. Ključna cena je 895 f. 21 kr.

Dotični stavbeni črtež, prevdarek dela in nastančnejši pogoji mogó se poizvedeti ob uradnih dnevih in urah v županijski pisarnici v Sovodnjah.

Županstvo v Sovodnjah

dne 28. avg. 1889.

Župan:
PAVLETIČ.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Pisarnica vrhnega zastopa za Gorico in Goriško nahaja se v

Marsinjevi hiši, v II. nadstr.

Tukaj se zavaruje za plačilo nizkih premij proti škodi po požaru, streli, parnih razletih ali njih nasledkih. Prejemajo se tudi zavarovanja na življenje v najraznovrstnejših slučajih in kombinacijah ter se dajejo gladé tega vsa pojasnila, kakor tudi tiskani navodi.

Vrhni zastop v Gorici
v Marsinjevi hiši, II. nadstrop.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.

LEPOTA zobje
Novo ameriška
glicerinska zobna krema
(zdravilno preiskana)
KALODONT F. A. SARG'S SON
— & CO. —

c. k. dvorni zalagatelj na Dunaju.

Dobiva se pri lekarničarjih parfumeurjih itd., 1 kos. 35 kr. — V Gorici pri G. B. Pončonju, A. de Gironcoli, lekarni Kürner, G. Braundtzerju in G. Cristofollettiju.

Hitra in gotova pomoč pri želodčnih boleznih in njih posledikah

Najboljši in najdelavši pripomoček za vzdrževanje zdravja, za čiščenje in za čisto sokov, kakor tudi krin za pospeševanje dobrega prebavljanja je užo posred ohranjanje znani in priljubljeni

„dr. Rosa-e življenski balzam“.

Izdelan iz najboljših zdravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanju, vzlasti pri slabem toku, žolčnih krčih, kiselih razbuhovanjih, krvnem natoku, hemoroidih itd. Vse to svoje prebavne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in utirjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 gld., mala 50 kr.

Tisoci priznanih pisem je ne razpolago.

SVARILO!

Da se izognet prevaram, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-e balzama, odine le po mehi pravilno prirejenega, v moder karton zavita in da ima na strani napis: „Dr. Rosa-e zdravilni balzam iz lekarne „pri črnem orlu“ B. Fragnerja, Praga 205-3, v nemščini, italijani, madžarščini in francosščini, ter da na prednji in na zadnji strani moje zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-e življenski balzam

dobro znani v glavni zalogi

B. FRAGNER-ja,

lekarna „pri črnem orlu“,

Praga, št. 205-3.

V Gorici pri lekarnah: G. CRISTOFOLETTI, A. pl. GIRONCOLI, R. KÜRNER, J. K. PONTONI.

Vse vede lekarne v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

Tam se tudi dobi s tisoči zahvalnih pisem priznani:

Pravke domače mazilo

zoper bole, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se želim prave unamejo, zapirajo ali strdijo ko otroka odstavljajo; pri oteklinah vsake vrste; pri črvi in pri zanohtinici; če si kdo foka ali nogo zvije; pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične otekline, kromske unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, pri vratnji oteklini.

Vsa bole, otekline in utrdine ozdravi v kratkem; če se gnoj, liseče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatlicah po 25 in 35 kr.

SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga le jaz pravilno izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škatlice, v katerih je mazilo, nauk, kako je rabiti, na ručnem papirju, tiskani v devetih jezikih, in če so zavite v svetlomoder karton, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odpravi naglušnost, in po njem se dobi popolno že zbijen sluh. 1 steklenica 1 gld.

Vsakovrstne tiskovine za slavne slovenske občinske urade, kakor tudi raznovrstni papir in vse druge pisne potrebitine prodaja po znižanih cenah

JOSIP PALIČ,

trgovec s knjigami in s papirjem
ter tiskar v Gorici,
na Travniku, h. št. 6.

NAZNANILO.

Uljudno podpisani naznanjam častitemu občinstvu in okraju, da od zdaj na rej prodajam belo istrijsko morsko sol po:

Gold. 10 „ 25 „ za 100 kgr.

Priporočam se k obilnemu udeležanju kupčije,

Ferdinand Hönig,

trgovec

v Kanalu na desni strani Soče

h. št. 41 in 42.

Želodčne bolezni

hitro in gotovo ozdravi

jeruzalemski balzam

edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Izbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namenu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrstna taka zdravila.

Večji del onih kapljic, izlčkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu z visoko letetihi besedami, ni drugega ko prevaro pogosto še škodljiva.

Samo Jeruzalemski balzam, uže davno znan po svoji priprosti sestavi in po oživljajoči svoji moči na želodčno živce, si je pridobil prednost pred vsemi drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodaja, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepačoče moči kineškega rabarbara, korenike, ki je sploh znana po svojem prebavnem izpuhu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim slabostim, izvirajočim iz nerednega prebavljanja. Zato se priporoča, ko jesti ne diši, proti neprijetni napi, gojzavi, riganju, zabasanju, hemoroidalnemu težavam; pomaga tudi proti slatenici, glisam in boleznim v trebuh.

Steklenica s podukom 30 kr.

Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici.

V TRSTU pri G. B. Revis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

SAHARIN,

300 krat slajši od sladkorja, odlikovan v Londonu in Antverpnu 1885., na veliki zdravstveni razstavi v Ostendi 1888. je izizelek trdke

Fahlberg, List & Comp.

Westerhüsen na Labi.

Jako je važen kakor zdravilo sam za se in kakor primes za posajenje lekarskih izdelkov, siropov, vin, likvorov, limonad, konserv, žolčij (gelatin), sadnih sokov, nadomeščuje na čudežna način sladkor iz pese ter se uporablja pri izdelovanju slaščic, pri izdelovanju šampanjca, itd. itd. in odlikuje se tudi po svoji antiseptični lastnosti.

Zalogo in razprodajo za Gorico in deželo ima

ANTON ORZAN,

trgovec v Gorici.

LEKARNA

G. CRISTOFOLETTI

na Travniku

C. K. DVORNI

ZALAGATELJ

v Gorici

ima v zalogi vsa domača in zunanja zdravila, vedno sveža, pristna in iz prve roke, vse mineralne vode, zdravstvene dišave in stvari z gumilastike.

Priporoča se posebno gospodom odjemalcem z dežele ter jamči za hitro in natančno izvršitev vsakega naročila.

Želodčne bolezni

Varstvena znamka.

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravijo se najvpešneje s Piccoli-jevo „Esenco za želodec“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glisam. Pošilja jo izdelovatelj le-karnar „Piccoli“ v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju. — V steklenicah po 13 kr. nahaja se v vseh lekarnah v Gorici, Tolmini, Cervignanu, Gradu, Gradišči, Trzinu, v Trstiu na Štajerskem, Koroskem, Kranjskem, Hrvaškem, v Dalmaciji, Istri in na Tirolskem.

dsinbovo8 v ovjensqu8

J. & S. KESSLER

BRNO

Ferdinandova ulica

št. 7. S. G.

največe in najcenejše kupovališče za zimsko dobo.

Največa zaloga primernih tožicnih darov.

Ceniki o preobleki ali perilu za gospode in gospe in o galanterijah, uzorci sukna in rezanega blaga, zaatonj in franko. Posiljajte s poštnim povzetjem.

!!! NAZNANILO !!!

Tvorniška zaloga sukna Dokler je še kaj v zalogi! Ostanki brnskega sukna 2.10 metrov za celo zimsko možko obleko f. 3.75 Angleško ševit-blago 0.10 metrov za celo možko obleko I. f. 3.50, II. f. 7.50, III. f. 8.— Blago za zimske suknje fino baže, moderne barve 2.10 m. 10 for., II. 6 for. Pravi štajerski loden za lovske suknje in obleke, nepokvarljiv, 1 meter f. 2.85 Blago za vrhne suknje barve po najnovejši modi, najnovejše baže 2.0 m. za cel vrhnik 6 for. Modno blago za gospode Srajce za gospode iz šifona, kretona, oxforda, najboljši izdelek I. f. 1.80, II. 1.20 Oxford-srajce za delalce močne, dobre baže, 3 komade I. f. 2.—, II. 1.40 Spodnje hlače ali svitice iz najmočnejšega platna, koperja ali baranta I. f. 2.50, II. f. 1.80 za 3 komade Normalno perilo Jaegerjev sistem sama volna, za gospode in gospe 1 srajca f. 3.50 1 hlače f. 3, iz bombaža f. 1.50 kom. Moške nogavice simske, bele in barvane, pletane 6 parov f. 1.10	Kape iz pliša za moške in dečke, 6 kom. f. 1.50 Potna ogrinjala (plaid) 3.50 m. dolg. 1.60 m. širok f. 4.50 12 žepnih rutic zarobljenih, z barvanimi robi za možke f. 1.20, za ženske 1 for. Zavese, plahte, preproge Zavese od jute najnovejša risarija, popolna, v dveh barvah f. 2.30, v štirih barvah f. 3.50 Garniture od jute 2 pregrinjali za postelje in 1 namizni prt, najnovejša turška risarija v dveh barvah, f. 3.50, v štirih barvah 6 for. Prešita zimska pokrivala iz ruša, popolno dolga in široka, 1 komad 3 for. Jacquard-Manila hodna preproga 10 metrov dolga, trpežno blago f. 3.50 Garnitura od ripsa 2 pregrinjali za posteljo, 1 namizni prt, najmodernejša barvane f. 4.50 Rjuhe (plahte) 1 kom brez šiva, 2 m. dolg. f. 1.50 Gotov slamnjak 2 m. dolg. 1 komad, I. f. 1.40, II. 90 kr. Konjske plahte, težke vrste z obrobki, 190 cm. dolge 130 cm. široke, I. rumena f. 2.50, II. siva f. 1.50 Flanelaste rute za na glavo za ženske, zelo tople 3 komadi I. 2 for. II. 75 kr.	Namizni prtli laneni, vseh barv, 3 komadi 3/4 2 for. 3 komadi 6/4 1 for. Prtliži (serviete) laneni 4/4 četvorni, 6 kom. f. 1.20 Perilo za gospe 6 ženskih srajc iz najmočnejšega platna z zobčastim obšitkom f. 3.25, z vezanjem 5 for. 3 ponočni korzeti iz fin šif. z vezanjem I. 4 f. II f. 180 Predpasniki za ženske iz oxforda kretona surovega platna ali šifona, 6 komadov f. 1.60 Spodnje suknje iz klobučevine bogato taborirane, rdeče, sive ali drapirane, 3 kom. 3 for. Angora-Ogrtač zimski, 10/4 velik f. 2.80 Volnena ženska jopica (Jersey) vseh barvah, lepo pristojajca 2 for., II. f. 1.20 Nogavice za ženske zimske, bele ali barvane, 6 parov pletene f. 1.50 Damastne vbrisaške iz lane, 6 komadov z franžami f. 1.80, z obrobkom f. 1.20 Platnina in tkanina 1 komad — 29 komolcev Domače platno močne vrste (29 komolcev) 1 kom. 5/4 f. 5.50, 4/4 f. 4.20 Oxford, najnovejši uzorec 1 komad (29 k molcev) f. 4.50	Šifon za možko in žensko perilo, 1 kom. (0 komolcev) I. f. 5.50, II. f. 4.50 Proniški barant 1 komad (29 komolcev) bel ali rudeč 6 f., višnjevi ali rjav, f. 5 Kanevas za posteljne preproge 1 komad (0 d. komolcev) I. f. 6, II. 5.30 Atlasov gradil za posteljne preproge 1 kom. (80 d. komolcev, I. f. 750, II. f. 550 Modno blago za dame. ! Kupi se o priliki ! Zimski Nigier-loden za ženske obleke, najboljši vrste, 10 m. f. 8.20 Karirano modno blago 60 cm. široko za spalne suknje in otroške obleke, 10 m. f. 2.50 Joupon i trošično blago v vseh barvah, I. f. 5.50, II. f. 2.80 Flanela Valeria najnovejši uzorec, 10 m. f. 4.— Kalmuk najnovejši uzorec, 10 m. f. 2.70 Barant za obleko najnovejši uzorec pristne barve, 10 metrov, f. 3.— Kasmir dvojne širokosti črn in barvan, 10 m. for. 4.— Atlas od volne, dvojne širokosti črn in barvan, 10 m f. 6.50

Izdajatelj AND. GABRŠČEK; odgovorni urednik M. KORIČ. — Hilarijanska tiskarna v Gorici.